

Resolutie nr. 2847 van de Algemene Vergadering van de Verenigde Naties van 20 december 1971, houdende amendering van het Handvest der Verenigde Naties

BRIEF VAN DE MINISTER VAN
BUITENLANDSE ZAKEN

Nr. 1

's-Gravenhage, 1 september 1972.

Ter griffie van de Tweede Kamer der Staten-Generaal ontvangen: 11 september 1972.

De wens, dat deze resolutie aan de uitdrukkelijke goedkeuring van de Staten-Generaal zal worden onderworpen, kan door of namens de Kamer of door ten minste dertig leden der Kamer of door de Gevolmachtigd Minister van Suriname onderscheidenlijk de Nederlandse Antillen te kennen worden gegeven uiterlijk op 13 oktober 1972.

Ter voldoening aan het bepaalde in het tweede lid van artikel 60 en onder verwijzing naar het derde lid van artikel 61 van de Grondwet, alsook naar het eerste lid van artikel 24 van het Statuut voor het Koninkrijk der Nederlanden, de Raad van State van het Koninkrijk gehoord, heb ik de eer u hierbij de Engelse tekst en de vertaling in het Nederlands over te leggen van de op 20 december 1971 door de Algemene Vergadering van de Verenigde Naties aangenomen resolutie nr. 2847 houdende amendering van het Handvest der Verenigde Naties.

Een toelichende nota bij deze resolutie gelieve u hiernevens aan te treffen.

De goedkeuring wordt voor het gehele Koninkrijk gevraagd.

Aan de Gouverneurs van Suriname en de Nederlandse Antillen is verzocht hogergenoemde stukken op 11 september 1972 over te leggen aan de Staten van Suriname, onderscheidenlijk van de Nederlandse Antillen.

De Gevolmachtigde Ministers van Suriname en de Nederlandse Antillen zijn van deze overlegging in kennis gesteld.

De Minister van Buitenlandse Zaken a.i.,

BIESHEUVEL.

TOELICHTENDE NOTA

Het aantal leden van de Economische en Sociale Commissie (ECOSOC) van de Verenigde Naties is, evenals dat van de Veiligheidsraad vastgelegd in het Handvest van de Verenigde Naties (laatstelijk *Trb.* 1969, 104), te weten in artikel 61.

Voor een uitbreiding van dit aantal is amendering van genoemd artikel noodzakelijk. Volgens de daarvoor vastgelegde procedure (artikelen 108 e.v. van het Handvest) dient een amendement te worden aangenomen met $\frac{2}{3}$ meerderheid in de Algemene Vergadering van de V.N. en, om van kracht te worden, te worden geratificeerd door $\frac{2}{3}$ der V.N.-leden, waaronder de vijf permanente leden van de Veiligheidsraad.

Bij de totstandkoming van het Handvest bedroeg het aantal leden van de ECOSOC achttien.

Op 17 december 1963 nam de Algemene Vergadering van de V.N. een resolutie aan waarbij artikel 61 aldus werd geamendeerd, dat het aantal leden van ECOSOC op 27 werd gebracht (*Trb.* 1964 109; vgl. voor de parlementaire behandeling *Bijl. Hand.* II, 7758 (R 430)).

Sinds geruime tijd nadien bestond er bij veel lid-staten van de Verenigde Naties het gevoel, dat het aantal ECOSOC-leden van 27 te gering was om nog te kunnen worden aangemerkt als representatief voor het sinds de jaren zestig aanzienlijk gestegen totaal aantal leden van de V.N. In de loop van 1971 werd deze kwestie diepgaand in de ECOSOC besproken, waarbij zich een duidelijke meerderheid aftekende ten gunste van een uitbreiding van het aantal leden.

Aan
de Heer Voorzitter van de Tweede Kamer
der Staten-Generaal

De voorstanders, die zich zowel onder de ontwikkelde als onder de ontwikkelingslanden bevonden, meenden dat de ECOSOC nieuwe belangrijke taken stonden te wachten, met name wat betreft de voortgangscntrole op het gebied van de ontwikkelingsstrategie en ook, na de conferentie van Stockholm, met betrekking tot het menselijk leefmilieu. Mede om deze taken naar behoren te vervullen moest de Raad worden versterkt en daartoe was een verbetering van zijn representatief karakter door middel van een uitbreiding van het aantal leden noodzakelijk.

Hiertegenover stelden de tegenstanders, waartoe o.a. Frankrijk, de Sowjet-Unie en het Verenigd Koninkrijk behoorden, dat de versterking van de Raad gezocht moest worden in een verbetering van de efficiency, en dat uitbreiding van het aantal leden aan deze efficiency veeleer afbreuk zou doen. Een onofficieel onuitgesproken, maar in feite zwaarwegend bezwaar van deze landen was, dat uitbreiding van ECOSOC een wijziging van het Handvest noodzakelijk zou maken. Een wijziging zou, naar zij meenden, aanleiding kunnen worden voor andere amenderingsvoorstellen, bijvoorbeeld tot uitbreiding van de Veiligheidsraad, welke veel grotere politieke problemen mee zouden brengen.

Bij de bespreking van het vraagstuk van uitbreiding van het ledental van de ECOSOC tijdens de 26ste zitting van de Algemene Vergadering der Verenigde Naties (1971/72) werd door 39 delegaties, waaronder de Nederlandse, een ontwerp-resolutie ingediend, waarin, overeenkomstig de aanbeveling van de ECOSOC zelf, werd voorgesteld artikel 61 van het Handvest te amenderen in deze zin, dat de ECOSOC zou bestaan uit 54 leden van de Verenigde Naties, te kiezen door de Algemene Vergadering. In de operationele paragraaf 4 der ontwerp-resolutie werd verder bepaald, dat de 27 aanvullende zetels zouden worden toegewezen in overeenstemming met de bestaande geografische zetelverdeling in de Raad. In de praktijk zou dit, bij een verdubbeling van het aantal zetels, betekenen dat de groep „Westeuropese en andere landen”, die behalve de niet-communistische Europese landen ook de Verenigde Staten, Canada, Australië en Nieuw-Zeeland omvat, 14 zetels zouden krijgen; de Oosteuropese groep 6 zetels, de Afrikaanse groep 14 zetels, de Aziatische groep 10 zetels en de Latijnsamerikaanse groep 10 zetels.

Dit voorstel bleek echter vooral voor de Aziatische groep niet aanvaardbaar te zijn. De delegaties uit deze regio in de Algemene Vergadering betoogden, dat in Azië meer dan de helft van de wereldbevolking woont en dat derhalve een vertegenwoordiging met 10 zetels op een totaal van 54 niet rechtvaardig was. Bovendien zou de Volksrepubliek China thans (in feite) permanent een zetel gaan bezetten, terwijl er tevens rekening mee zou moeten worden gehouden dat Japan, gezien zijn betekenis als een der grootste economische wereldmachten, aanspraak op een (in feite) blijvende vertegenwoordiging zou maken. Hierdoor zouden er maar acht zetels overblijven voor alle landen van Azië, inclusief het Midden-Oosten, uit welk gedeelte van de wereld nog onlangs vier nieuwe leden tot de Verenigde Naties waren toegetreden (Bharein, Oman, Qatar, Verenigde Arabische Emiraten). Daarnaast bestond over de voorgestelde zetelverdeling ook ontevredenheid bij een

aantal Afrikaanse landen, dat van oordeel was dat bij de verdeling beter rekening moest worden gehouden met het aantal landen in iedere regio. Over deze desiderata is uitgebreid gediscussieerd, waarbij onder meer de Sowjet-Unie stelde de voorgestelde Handvestwijziging niet te zullen ratificeren als getornd zou worden aan het aantal van 6 zetels voor de Oosteuropese groep. Geleidelijk bleek er in de westelijke groep een toenemende mate van bereidheid te bestaan om rekening te houden met de argumenten van de Aziatische delegaties.

Van alle tijdens de Algemene Vergadering ter zake gedane voorstellen werd ten slotte een Australisch voorstel aangenomen strekkende tot de volgende zetelverdeling:

- 14 leden uit Afrikaanse staten;
- 11 leden uit Aziatische staten (waaronder de in feite permanente zetel van de Volksrepubliek China);
- 10 leden uit Latijnsamerikaanse staten;
- 13 leden uit Westeuropese en andere staten (waaronder de in feite permanente zetels van Frankrijk, het Verenigd Koninkrijk en de Verenigde Staten);
- 6 leden uit Oosteuropese staten (inclusief de in feite permanente zetel van de Sowjet-Unie).

Deze verdeling is opgenomen in de operationele paragraaf 4 der resolutie (vgl. *Trb.* 1972, 96, blz. 5).

De resolutie, nr. 2847 (XXVI) (*Trb.* 1972, 96) werd uiteindelijk op 20 december 1971 door de Algemene Vergadering aangenomen met 105 stemmen voor (waaronder het Koninkrijk der Nederlanden), twee tegen en vijftien onthoudingen. Het bij de resolutie gewijzigde artikel 61 van het Handvest bevat, behalve de hierboven besproken uitbreiding van het aantal leden van de ECOSOC, in de leden 2 en 3 procedureregels voor de vervulling van het aantal aanvullende zetels. In de toekomst zal het erop neerkomen, dat de Algemene Vergadering ieder jaar tijdens haar gewone zitting achttien ECOSOC-leden kiest (vgl. ook punt 7 der resolutie, *Trb.* 1972, 96, blz. 5).

Hoewel Frankrijk en het Verenigd Koninkrijk in de Algemene Vergadering tegen stemden, en de Sowjet-Unie zich van stemming onthield, mag, mede op grond van verkregen informatie, worden aangenomen dat alle permanente leden van de Veiligheidsraad de onderhavige wijziging wel zullen ratificeren, zodat de uitbreiding van het ledental van de ECOSOC een feit zal worden.

Er wordt naar gestreefd, dat de onderhavige wijziging op een zodanig tijdstip van kracht wordt, dat de aanvullende leden van de ECOSOC nog tijdens de komende (27ste) Algemene Vergadering van de Verenigde Naties kunnen worden gekozen.

Aangezien het Koninkrijk in zijn geheel lid is van de Verenigde Naties, en partij bij het Handvest, wordt de onderhavige wijziging ter goedkeuring voor het gehele Koninkrijk aangeboden, en zal zij voor het gehele Koninkrijk worden bekrachtigd.

De Minister van Buitenlandse Zaken a.i.,

BIESHEUVEL.